

DIA MUNDIAL DE L'AUTISME

Més de 40 anys al servei de la salut mental d'infants i adolescents

Teresa Ribalta,
Directora General Adjunta

Montse Balcells i Forrellad,
Coordinadora de Programes
i Cartera de Serveis de
la Fundació Orienta

La Fundació Orienta és una institució sense ànim de lucre especialitzada en l'atenció integral a la salut mental comunitària de nens, adolescents i famílies

La Fundació Orienta impulsa projectes de prevenció, promoció de la salut i innovació i ofereix assistència pública en salut mental ambulatoria a nens de 0 a 17 anys i, d'hospitalització parcial, a joves dels 12 als 18. Disposa de 5 centres ambulatoris de salut mental infanto-juvenils (CSMIJ) i dos hospitals de dia per adolescents al Baix Llobregat, concertats amb el CATSALUT.

- Què atén i què ofereix la Fundació Orienta?

Ens hem anat adaptant a les demandes de la població. El malestar dels infants atesos ha anat canviant. A l'inici ateníem aspectes propis de la psico-evolució del nen, actualment hi ha un increment de la complexitat i gravetat, amb problemàtiques socials afegides. La globalització de la informació contrasta paradoxalment amb carències de comunicació interpersonal i amb fragilitat de vincles emocionals en els nuclis de convivència. En aquest context es

Els TEA afecten a una de cada 100 persones

gesten part dels trastorns mentals més greus. Les consultes de salut mental que més atenem ara estan relacionades amb problemes d'adaptació, hiperactivitat, alteracions greus de conducta, trastorns de l'humor, psicosis i autisme infantil.

La Xarxa d'atenció a la salut mental Infantojuvenil està reorientant els casos més lleus als Centres d'atenció Primària i els moderats i greus als centres de salut mental.

A la Fundació Orienta formem els nostres professionals de forma especialitzada i treballem amb referents internacionals en diagnòstics i tractaments, com el Personality Disorders Institute de Nova York i l'Institut Ana Freud de Londres. Hem incrementat progressivament la plantilla de professionals en número i en el ventall de perfils professionals: especialistes en psicologia clínica, psiquiatria, treball social, infermeria en els serveis ambulatoris, educació social i ensenyament.

- En relació a l'autisme, és cert que actualment hi ha un augment de casos?

Fa 30 anys es considerava que els TEA afectaven quatre de cada 10.000 persones, en l'actualitat estudis epidemiològics europeus (Autism-Europe aisbl 2015) apunten a una de cada 100 persones. Amb una predo-

minança d'un 80% de nens respecte a les nenes.

Aquest increment de casos es pot explicar de diverses maneres. En primer lloc, es tracta més aviat d'un augment del número de casos detectats. D'una altra banda, el fet que no diagnostiquem només l'autisme típic sinó també molts altres diagnòstics relacionats fa que augmenti el ventall de diagnòstics possibles. Així parlem de trastorns de l'espectre de l'autisme (TEA). I per últim, hi ha un interès sanitari per diagnosticar precoçment per disminuir la gravetat i evitar la cronicació.

"Problemes d'adaptació, hiperactivitat, alteracions de conducta, trastorns de l'humor, psicosis i autisme infantil: els casos més comuns"

- Qui detecta els casos d'autisme?

La majoria de vegades, els pediatres. En les revisions dels nadons i durant

la primera infància són capaços de percebre els primers signes de desviació del psico-desenvolupament: el nen no reacciona davant dels sorolls, no respon al seu nom, no fixa la mirada als ulls de l'altre, presenta un retard en l'adquisició formal del llenguatge, o s'entreté durant molta estona amb parts d'un objecte i no amb la seva totalitat. Quan el pediatra detecta un menor de 4 anys amb aquests signes, deriva la família als centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP). A partir d'aquesta edat, l'assistència es continua als CSMIJ.

- Quin tractament es necessita?

Els nens amb TEA necessiten una atenció especialitzada per professionals experts i alhora intensiva pel que fa a la freqüència de les visites. La Xarxa pública del CATSALUT dota als CSMIJ de programes d'atenció a nens i nenes amb trastorns greus i ha impulsat a tot el territori les Unitats Funcionals TEA. La Fundació Orienta a més a més desplega programes psicoterapèutics específics que s'ajusten segons la gravetat del TEA, començant per una valoració diagnòstica a partir de múltiples eixos, passant per intervencions individuals i familiars, mantenint coordinacions amb altres serveis de la xarxa i realitzant

grups terapèutics amb grup de pares en paral·lel. Necessitariem ajuts per sumar noves modalitats terapèutiques en aquest tipus de programes com la psicomotricitat o la logopèdia.

"La Fundació Orienta desplega programes psicoterapèutics específics"

- Quins professionals duen a terme aquest tractament?

Comptem amb professionals especialistes en TEA. A cada equip, hi ha persones de perfils professionals diversos per atendre a nens amb TEA, així com amb formació acreditada per administrar els tests diagnòstics específics (ADIR / ADOS), i psicòlegs clínics i psiquiatres especialitzats.

